२१०। पु. ७४

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक पु. ७४ (५३५)

ग्रंथ नाम

विषय कथा-पुराणें.

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

पु.न.७

४२०।५६४

विष्णुदासनामा — भारत

" Joint project of the Rajawade Samshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

मग श्रीकृष्णु वैराटासी आले ॥ अभिमन्याचा विवाहो केला ॥ तेव्हेळि
द्रुपद आरमे हू विळा ॥ सातस्त्रियोनि ॥ आत्यांची याची नोदेवं सांगता ॥
विस्तारा जाईल कथा ॥ मग कृष्णु जाला बोलता धर्मा प्रति ॥ दाम्या
न म्हणसां तुम्हा ब्राम्हणांसि ॥ पाठविले होतें सिहाई सिमंतानमनी
सिहाईसि ॥ साक्षी मानु [illegible] ळा ॥ था माझें नाईके चि बोलु
पौंतानृरि चाडव्य संग्रामु करूं [illegible] ये से म्हपाउनि नाया ये पौं ॥ नी
घीजे ते योनियां ॥ ७ ॥ धर्मु [illegible] ल पं ढ च पुरि ॥ कृष्ण प्रवेशले
हस्तनापुरि ॥ राहिले विदुपाचे घरि ॥ तेथें दुर्योधनासि बोला
विलें ॥ आ ॥ दुर्योधनु समस्तां कौरवासि ॥ आळा श्रीकृष्णापासि
द्रोणु म्हणे सौरंगंधनु ॥ आम्हि पाठविला होता ॥ कां न सांगरु ॥ तयातें
गांधारु नमनि ॥ म्हणोनि आळो आम्हि ॥ ९ ॥ पांडव थोर कस्टलेव

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(२)

नेवासि ॥ काहिंराज्य दिधलें पाहिजे त्या हासि ॥ म्हणौनि येणें
जावें आम्हासि ॥ तुमचिया गया ॥ १४ ॥ तुम्हीं नेमोत्रज असा ॥ उ
पराउपरि नकपावावत्ससार अर्धराज्य देउनि असा ॥ सुदेनु
म्हि ॥ यया यावरि दुर्योधनु बोले ॥ साहाचें नस्यचर्य नाहिस्र
ले ॥ म्हणउनि साहासि राज्य नाहिं देपों ॥ परि येसि देवा ॥ १५ ॥ ॥५५॥
॥५५॥ परिं सिमदस्युदना ॥ नेहि [illegible] सेकलि विटंबना ॥ बाबुनि श
५८ स्त्र मोहनि ॥ न कपावें ने केलें [illegible] मागें जुगें गेलि ॥ परि हेकर
पी कोन्ही नाहिं केलि ॥ परि जाले आमची जीपरिं ॥ अपमानें
का येउन्यावें ॥ १६ ॥ तरि मरपों आनाचि ॥ परि राज्य नाहिं देपों
त्या हासि ॥ सआमुकरूं निपरि येसि ॥ परि उपें काहा उ आपुलें
॥ यया यावरि कान्सुबोले ॥ तुम्ही कस्य साहासि थोर केले ॥ परि

परि पांडवांचि असे जे ऊपेंनो घलतिच ॥ ४० ॥ म्हणति संग्रामु करणें ॥
आपुलें काहां दनि ऊपें ॥ मग राज्य देणें ॥ ऐसें मनोरथ तुमचे अ
से ॥ ४१ ॥ तरि काय संग्रामु नाहिं केला ॥ तुमचा सातु ध्योनी दुलभार
भंगी केला ॥ आणि तुमतें हि जिंकिलें ऐके कलें निपार्थे ॥ ४२ ॥ परि हा न
पडावा संग्रामु सर्मधु ॥ न्हा[illegible] वधु ॥ ऐसें म्हणत असे गोविं
दु ॥ दुर्योधनाचा याते [illegible] गंधर्वी धरुनि नेलें ॥ तें अर्जुनें
सोडविलें ॥ बहुत न विचारि[illegible] आपुलें ॥ म्हणतां संग्रामु करिना ॥ ४३
मग म्हणति लें भीस्मा द्रोणा ॥ तुम्ही दुर्योधनासि म्हणा ॥ वायां विण मर
णाचि रणा वैसकेति ॥ ४४ ॥ तुम्हि जिंकाल पांडवां ॥ ऐसा संचयो नथ
णावा ॥ कायमुकाळजीवां ॥ अवघेयान्हा ॥ ४५ ॥ राज्य अर्ध्य नेदां तरि

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(३)
श्री

पांच दिस द्या॥ नेहि जैंनें दा॥ तरि द्यापांचनगरें॥ ऐसा॥ नेहीं जरि न
पे तिमना॥ तरि देपें पांचग्रामु॥ दुर्योधनु म्हणे भेघ शामा॥ वीनंति
परियेसा॥ ऐसासुईचे अग्री लागे मृतिका॥ तेहि मी ने दिं आई
का॥ हें आईकोनि आदि पुरुष॥ कोपु चढला॥ म्हणे तुं आमुचें सी ७३
कविलें नाईकसि॥ पुढिल परियेसि॥ न दिघो शरयेंसी पा
युं देअसि॥ तेव्हे हिपाज्ये॥ अवघेंचि॥ ध्वजि देअसि
वाकुलु॥ तो जो करिल अनुभुको॥ आईकसि गोंडिंवाचा टणत्कोरु
ते देसी पाज्य अवघें॥ चोंदु स्फुरिल देवदतु॥ तो करिल नु
मच्यानें पानु॥ तेव्हे हि देसिनी वांतु पाज्य अवघे॥ नरटचर्यव
रिस तेरावें सांडिलें॥ धर्माचीया बोलाठ दिधी जाले॥ आता पाज्य घेती

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(३७)

ऱ्हाकुलें ॥ सर्वही हां अकी स्मा झेपा ॥ या ठुमौ धनावें म्हणा ॥ हाहे
हातो प्राणा ॥ ऋाकुले वाया दिपण ॥ २४ ॥ ये सें बोलोनी निघुरि ॥ श्री ह
निघाले सर्ड करि ॥ कथा विर्ताि पुढरि ॥ ने सांगरे बिस्मु धस ॥ २५ ॥
प्रसंग ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ २
देव आले धर्मापासि ॥ अवघें [illegible] न त्यास्त्रि ॥ नग म्हणति भीमाअ
र्जुनासि ॥ तो तुम्हासि राज्य [illegible] ते म्हणति श्री कृष्णनाथा ॥ न
आमतें काय जि म्हणना [illegible] तु मति याचि ता ॥ नें करुं स्वामिया ॥
[illegible] धर्माचि आज्ञा पालने ॥ म्हणोनी वनें सेविली दारुणें ॥ येकडे सा
हित्तें रूपें ॥ साचि आज्ञा न मोडूं ची ॥ २८ ॥ यावरि म्हणे श्रीपति ॥ न ते श्री
हाई न मनिति ॥ युध्यें वांचुनि राज्य नेदिति ॥ ये सी नीति झाली ॥ २९
देवो म्हणे योधी दाचा ॥ तुम्ही पांच हि वे सो नि [illegible]

... Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

छावि॥ मग युध्य करिन म्हणतो ॥४॥ पाचाहि वैसोनी येकांति ॥ वी-
नी सांगा॥ नि॥ कुनि ॥ जें असे तुमचाचि हितीं ॥ तंब आम्हासि सांगि जातर
त वधर्म म्हणे कल्पनाथा ॥ नको दे आपणं येकांत ॥ मैं ऐल तुमचि याची
नात नें चि वारुं स्वामिया ॥४॥ द्वैवो म्हणे मज जरि पुसता ॥ राज्य शरी
रीं चि सांग ॥ नरिकपास संग्रामु ॥ आरा ॥ पावरि बोलिलें तिसें ॥ सा हा सिदां
नी पाव वावें ॥ राज्य अवघें ॥ ध्यावें ॥ नाहिं तू रियावें संग्रामारि
॥४॥ आम्ही केलि बरवा नी ॥ परि नेसी स्थाई न मनीनि ॥ तरि स्वा
मीनाद्वाचाति ॥ अवघि क्षीति ॥ ४॥ या यावरि बोले पार्थु ॥ तववन्ही
तुक वावा अर्थु ॥ करुनी गोत्रासि घातु ॥ मग घेणें राज्य ॥ तात वसा
हे वेदोले शब्दु ॥ करुनि गोत्रजाचा वधु ॥ येसा घडेल समै धु ॥ परि राज्य
पै आप्तुके ॥४॥ यावरि नकुल म्हणे ॥ अनघाचि कुळ ... करणें

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai. "

आपुलें नाव्य घेपें ॥ अपेक्षों त्रिनें ॥ हे काये ॥४॥ यये सें आई कोनी
बोलपों ॥ मग थोा केलें नाचायपों ॥ तुम्हा ॥ ५ ॥ जरि नाहि हे पों ॥
तरि भागुदें जापों वनवासासि ॥ ६ ॥ कुरुचे अधीं लागे म्हनिका ॥ ते
हि तेनें हिदेआ ॥ जऱ्ही काल या हांचसेवक ॥ तऱ्ही तोने दीकां
हि ॥ ७ ॥ याविरि बोले वरकोदेवरु आपा जिनो कवण विचारु ॥
सं आनुक्तु मिनें साहातें सं ... रा ज्यचे वो आपुलें ॥ ८ ॥ ते
हि जे जे आम्हासि केलें ॥ ... उपाय रचिले परि आमुनें श्री
हरीनें रक्षीलें ॥ मग हे वाचले आ ... ॥ ९ ॥ आमचा कनावासं कृ
रुणे हि प्रयेत केला थोरु ॥ आम्हासारखि सारं गथ रु ॥ आम्ह पोनी
आपों वांचलों ॥ १० ॥ ऐसें बोलिला भीमसेनु ॥ यावरि बोलिला अर्जु
नु ॥ मगो आता देईल अन दलुदकु ॥ नेचि कनपों ॥ ११ ॥ आमचा श्री

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

५

हरि साहाकारि॥ आम्ही वधुनु दुस्टवैरि॥ हा चिंतामणि लक्ष्मव

सागनी॥ सर्वसाहाकारि आम्हासि॥ २४॥ जो न करि पीत याचें

चेंवचन॥ तयापुत्रासि हो ये पतन॥ नेणि केलें प्रल्हादें आपनें

तया दिधलें विष्णुभुवन तो पावला॥ २५॥ बिभीसेनें का

ये केलें॥ पुत्रबंधुसहित रावण सहित वधीले॥ राज्य तयासि

दिधलें॥ आणि चीर केलें [illegible] याने चंद्रें॥ २६॥ ऐसियाउ

पपदि॥ सांगीजे तिं कि [illegible] हे ने पति॥ जाविकले

२७॥ नचीहा पापाचें पुन्य कोनि॥ आ नि पुन्याचें पाप करि॥ येसा

हा आमचा अंगीकारि॥ यावांचुनी आणी नाहि॥ २८॥ तरि ह

आदिपुरुष [illegible] सकल तानकु॥ परी [illegible] संसारि जाला कुतोक

रमी [illegible] जावरि [illegible] मार्थे म्हपानिचें पंकुलतानातें॥ [illegible]

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

508

ताभाटपागवाकों नवांदें ॥ युध्यासिये थें बोलाविजे ॥ ६७॥
गा'चा सि म्हणतिलें ॥ दुर्न्हीहस्तनापुरासि जापें ॥ दुर्योधनासी
म्हणावें ने आर्दिकांतुम्हीं ॥ ६८॥ पांडवांचें राज्य द्यावें ॥ कां युध्या
सीयावें ॥ ऐसें तुम्हांसि भीमें म्हणितिलें ॥ ६९॥ ऐसें सांगीतलें
तयासि ॥ नरा भाट पागविलें [illegible] हस्तनापुरासि ॥ तेथें पांडवांचे
पवाडे पढिनलें ॥ सभे सि [illegible] वाचे ॥ ७०॥ नेः व्हेसि दुर्योधना
तें म्हणितिलें ॥ भीमें ऋतुं [illegible] युध्यासि बोलावीलें ॥ नाहितरी
राज्य देणें ठेवलें नि ॥ ७१॥ ऐसें आईकोनि दुर्योधनु राज्य
ललाम नि ॥ भगधावो नि शानादे ठनि ॥ सकलसैन्य पालाणि
लें ॥ ७२॥ तव भीस्मद्रोणु तेथें आले ॥ कर्णु सापहासि बोले ॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

6

म्हणोपौठविंम्हाटपाठविलें॥ बोलाविलें सेश्रामासि॥ [illegible]॥ नेकेली

म्हणतीक्षेभीस्मोहें तें श्रामासि तुम्हा लागेल जावें॥ नाहित

रीराज्य द्यावें पाडवांनें॥ ८ ॥ कस्यु आलासीस्तानेतिसि॥ तु

म्ही नमनानें तयासि [illegible] सिपाठविलें असे॥ [illegible]

ऊरिनवजालें श्रामासि [illegible] येतिहस्तनापुरासि

येथें [illegible] तुह्मी होईल लोकांसि [illegible] भीसें श्रामासीजावें ल

लें॥ ऊगाये सें म्हणोनी [illegible] तेमहिंद्रपुरासि आले

तेथें चपतुजांनें नजर जालें॥ न होऊ गेले अंतसालि॥ ऊगा ऐं

नमसार [illegible] तिकोच वचाया॥ श्रीतें पाठवावें पाडवांच्या करया

सांग [illegible] आयाया॥ तेव्हें लितयापाठौंवपी दिध लिस[illegible]ज्य

तु८

" Joint project of the Rajawade Samshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratisthan, Mumbai. "

६४

मग य अबि [illegible] ऐसा सांगता [illegible] ऐसे [illegible] आणि पार्थ [illegible] आणि भीमा

[illegible] हित [illegible] सांग [illegible] होय [illegible] कौरव [illegible] आले मी [illegible]

सि [illegible] मग पाडवा [illegible] दिधलि आम्हासि [illegible] सांगा जि आता पाडव [illegible]

[illegible] आम्हासि पाठवि [illegible] अकरा [illegible] वि दळ [illegible]

तेथे आला [illegible] वाजे [illegible] चा [illegible] थोरु [illegible] जगजे [illegible]

पा [illegible] नीच [illegible] युधिस्टीरु

मा [illegible] घेतलि भुमि

[illegible] पुला लयाक [illegible]

का [illegible] अनु [illegible]

[illegible] केलि [illegible] ते [illegible] कि [illegible] मग कौर [illegible]

से [illegible] की [illegible] पार्थे [illegible] तंव देखिले तेथें स [illegible]

॥ ९८ ॥

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai "

(४) मग म्हणे कुरु सा सुरे बंधु ॥ याहांचा कैसा करूं वधु ॥ राज्यलोभ
लोभा कासया बंधु ॥ ऐसें न्हें [illegible] नाहि चाड ॥ ७१ ॥ म्हणे राज्य आ
पी हे शरीर [illegible] न के हे दे [illegible] स्वीरा ॥ ऐसा मनामाजि विचार. [illegible]
७ रू प्रवर्तला [illegible] म [illegible] पार्थु ॥ भज नाहि राज्याचा [illegible]
धुं ॥ या [illegible] केलिया [illegible] असे [illegible] ते केलि आ ७
ला धर्मपासि ॥ म्हणे मि [illegible] के पापा [illegible] ॥ वधु गोत्राचा
सी कैसा करूं ॥ [illegible] तें म्हणे सुधीर [illegible] ॥ [illegible]
[illegible] करुनि [illegible] राज्य येणें हे [illegible]
ऐसें [illegible] विचारिलें ॥ [illegible] म्हणे पार्थ [illegible]

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(४)

गेळाळेरंगणी: ह्मणेजातजातामाहामरणी: चापीळेतुवा:
जयाजयातुकुळद्वीजा: आश्वीतुआमुनासससआला: तेसी
तुजकेळीयावीन रुजा: न फेडनवे: ॥८५॥ माझीयेवेसीजेवु
ळलात: ते हे जाळवीतीगाव[illegible] तेणेनावेसौख्यीतीः देतीब्रह्म
नासी: ॥२९०॥ मगतेतीन्ही[illegible]वते: अइशीचातळीसोहोदे जे:
९६१ मगनधीदेघेकवेदमते: [illegible]कराजायेपै: ॥८५॥ मग, जे तुक
यावनी: चौडनायेस्त्रीचाती[illegible]पणी: ते धर्मपाळाअपीं ळीकुमा
जद्गुरुस्याते: ॥८८॥ आणीवीस्तार[illegible]चसते कुमारीका: सादीध
यापरनारीका: आवीधर्मपाळाअर्धराज्याचीपरीका: दीध
ळीवोडपाये: ॥८९॥ मग त्याची दीवससोहळा: वाजती मृदंग
काहाळा: बौळेबासीगे धर्मपाळा: जाळौ[illegible]हाणी॥९०॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

ओंकाचे बीज: तुअंनदाचे तेज: आदी देव तुं ॥८१॥ येसी स्तुती
करीतां वचपी: मग धर्मु पाखु गेळा कोटागणी: मग आखु गीळा
१ करुणे: भवाणीयातो:॥८२॥ मग हास्य करुनी याश्री मुखे: हमें णेसी
णको रे बंधु शोके: बोछे बैसली जा पुत्र वेस्ले: धर्मे पाखु तो ॥८३॥
मग ती हीबंधुचीसीरे: ध[illegible]ही तमनो दृवें: ठेवीळी मर्वापुढें:
चे: चुरपाळवळी ॥८४॥ [illegible] यानुपदेसी शांजवी: तुवां ध
रावीं माझी नवी: आपी [illegible] चवणी पुजावी: कुळीं जातु सू
आधी वंदुनीय्य गणपती: आवीसीरवा हानेसी माझी मुती:
हेपु जावीगापरमभक्ती: काळी कानें: ॥८५॥ तु सावंसा जीयेवे
मी आपुळी करीन रेसा ळळी: घेउके करुनी से ळबाळी: गेळी
कवीद्धासाते:॥८७॥ मग शंकराजा योजाजरवी: धर्मे पाखु

१०

र्योधना [illegible] या ॥ [illegible] गो सि स्यावें आता ॥ ७४ ॥ तुम्ही आपणाया

आश्रया ॥ कौंकनी नानिर्वाणा ॥ द्रोणाचार्यानुं आज्ञा ॥ जयो देई पांडवा

सि ॥ ७५ ॥ मि पांडवाचा साहाकारि ॥ हा नेणो कुरु असे सत्य [illegible] रि ॥ या

[illegible] सि रक्षिन भलतिया परि [illegible] निर्धारु तुम्हि जाणा ॥ ७६ ॥ याव

द्रोणु बोले ॥ तुम्हा न कळे [illegible] पांण ॥ हे काय मीने पां हा मनपाथ

[illegible] बैसला असे ॥ ७७ ॥ [illegible] हा सीक विलें न करीं ॥ हे तुम्ही जा

[illegible] असा हरि ॥ आना हि म्हणा पार्थी बहुते परि ॥ परि तो नाईके सर्वथा

॥ ७८ ॥ तो नाईके हा नीधारु ॥ मग श्रीकृष्णा सि करुनी नमस्कारु ॥ नी घा

ळा द्रोणा गुरु ॥ दळभारु राकीला आपुला ॥ ७९ ॥ तयातें दुर्योधि

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

तुम्हपो ॥ तुमनें बा[illegible]विळें कोणा कार्या ॥ तयातें ड्रोणु म्हणे तें आर्यका

पां ॥१८॥ हनसु सिखंडी स्रीआळा होना ॥ तेनये चि तुमचिया

चिंता ॥ म्हणे भी[illegible]वा ॥ विचारा ॥ अर्धराज्य द्याई धृष्टद्युम्ना ॥ तु

१६ यों धनु बोळे उनरनें आाईका समस्त ॥१९॥ आता आाळे रणा भु

मीसी ॥ सिखंडीन कार्य[illegible] ड्रोणाचार्यासि म्हणे गंधार १८

॥२०॥ भग उगवळे भारु ॥ [illegible] याचे भोगर ॥ तया मागें अजी

वार ॥ आपी दब परिये सा ॥२१॥ आपी बाहिर आपी कीळकी

ळी [illegible] ॥ आपी माहानथी ये वीर नीवडु व्हे ॥२२॥ आये रे बोआ

न्वाळी [illegible] भीस तळवे ये यांयेर ॥ तुं बळ झाळें थोर तयेब

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(12)

उळापडत ... नकू ... तेकूः अवघा ... आकः

आ... तेणें झेपुकपुछा ... का ... रमनाव

... ळा ... मगतोलि ... ळा ... समस्तासी ... हु

... आपा ... ळ निर्यारू ... वधिळा होता गीयारू

... पिहीवरूपप ळलेळ ... स ... हाजरीये से

पहला ... सीता आपुलीया जी वो त ... तरि ... ग्राम्तुकां

... पांडव ... सीर ... मज उयोधिन्नाचा ... सो ... ये ता

पा ... बावउतो ... सागतो ... समस्तो मज लाज पडते

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

13

तेपोंनवे क्लावरकोदर ॥ भांडला भारु पांडवाचा ॥ ८८ ॥
बोलिले ॥ कुरुंसे सांडविलें दुर्योधनानें ॥ भीमु घेउनि
देखिलें भावरियावीन क्ला ॥ ८९ ॥ सुशनयां रिव
दाटपर्ण माझु वनींच्यावि ॥ तव पांडव विरिवा सून
वीनला ॥ दुर्योध धोनि गेला ॥ भीमु रथा केप
डला ॥ तव भीमसेनें हांपीत ला ॥ गदा घ ॥ ॥ ॥
आणीवारुसांहाचा के ॥ संक्रारारवे ॥ रोलि ॥ कभर
मुर्छे तें पावला ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com